

Inklusionshandleplan for Egholmgård

Indhold

Inklusionshandleplan for Egholmgård	1
Indhold	1
Hvad betyder inklusion?	3
Eksterne samarbejdspartnere	4
Egholmgårds indsatsstrappe	5
Forældresamarbejde	6
Forældrevejledning	8
Inklusion i institutionen er et fælles ansvar, der også omfatter vi forældre!	9
En Case	10
Barnets stemme i pædagogiske inklusionsaktiviteter	12
Organisering af børnegrupper og personale	14

EGHOLMGÅRD

- Hvor leg og udvikling opstår

- Et sted hvor kreativitet, glæde og omsorg giver den enkelte mulighed for at vokse
- Vi styrker og udvikler børns sociale relationer
- Vi tør gøre en forskel for den enkelte

Hvad betyder inklusion?

Inklusion betyder egentlig "at omfatte" eller "at medregne", men inklusion af børn handler om mere end, at de blot skal være til stede i et fællesskab.

Inklusion handler om at værdsætte hinanden for dem, vi er, og det, vi kan, netop på grund af – og ikke på trods af – vores forskelligheder. Derfor vedrører inklusion alle børn, ikke kun dem med særlige behov.

Inklusion handler altså om, at børn skal opleve sig som aktive og værdsatte deltagere i vores fællesskaber. Det betyder, at flere børn – uanset deres særlige og forskellige behov – skal have mulighed for at deltage, udvikle sig og lære noget i de fællesskaber, som vi, de ansatte på Egholmgård, tilbyder.

Det kræver, at de professionelle omkring børnene arbejder med et to-delt perspektiv, hvor de både støtter og udvikler det enkelte barns evner til at indgå i fællesskaber og støtter og udvikler fællesskabernes evne til at inkludere alle.

Mangfoldigheden gøres værdifuld.

Når vi arbejder inkluderende bliver diskussioner om, hvad der er normalt og unormalt, erstattet af et fælles fokus på, hvordan vi gør mangfoldigheden til et værdifuldt og positivt fundament for fællesskabets udfoldelse. Inklusion handler derfor også om at lære børn at forholde sig til, håndtere og sætte pris på det, som er anderledes end dem selv.

Eksterne samarbejdspartnere

I arbejdet med inkluderende fællesskaber har vi som personale flere muligheder for sparring, supervision, råd og vejledning med eksterne:

- En gang om måneden kommer en tilknyttet psykolog (og høre-talekonsulent hvis muligt) fra BFC (børne- og familiecenteret) på Egholmgård. På disse møder modtager personalet supervision i sager, hvor der er brug for afklaring af faglige problematikker i forhold til det videre arbejde og forløb med barnet. På møderne kan sagerne enten være anonyme eller med forældrenes viden og samtykke (sag oprettes). Nogle gange inviteres forældrene med, hvilket vi har erfaret støtter og styrker samarbejdet til gavn for barnet.
- Vi kontakter og samarbejder løbende med høre-talekonsulent, når et barn har brug for en særlig indsats sprogligt; her er forældrene også med hele vejen. Når personalet vurderer, at et barn har brug for en særlig indsats i forbindelse med sin sprogtilegnelse, bliver forældrene straks informeret om det videre forløb, som de også er en del af.
- Har familien haft udvidet samarbejde med sundhedsplejen inden opstart i vuggestue, deltager sundhedsplejen i opstartsmødet sammen med leder eller den pædagogiske leder.
- Hvis personalet vurderer, at et barn har motoriske udfordringer, som kræver professionel hjælp, kontakter vi i samarbejde med forældrene fysioterapeut fra BFC. Hvad og hvor meget, der skal sættes i værk, afklarer fysioterapeuten, som på et møde informerer og vejleder forældre og personale.
- Personalet kan ansøge om forløb med vejledningsteamet. Det sker, når personalet oplever børn, som er særligt udfordrede i forhold til at kunne indgå i fællesskaber, og når personalet har brug for faglig sparring, råd og vejledning i, hvordan inklusionsarbejdet kan gribes an.

Egholmgårds arbejde med inkluderende fællesskaber tager udgangspunkt i Egholmgårds beskrevne værdigrundlag og har rødder i pædagogiske principper fra ICDP (International Child Development Program). Principperne bag ICDP bygger på betydningen af den tidlige tilknytning og relation og er gennemgående en anerkendende tilgang. Se <https://www.blivklog.dk/icdp-pa-barnets-praemisser/>

Pædagogisk personale bliver derfor uddannet i ICDP1. Nogle personaler gennemgår ICDP2 og har derved kompetencen til at gennemføre en tidlig forebyggende indsats via forældrevejledningsforløb.

Et forældrevejledningsforløb strækker sig typisk over seks måneder fordelt på seks møder. Vi udarbejder en kontrakt i samarbejde med forældrene. Nogle forløb kan tage længere tid alt afhængig af indholdets karakter. Ligeledes kan vi indkalde andre parter undervejs i forløbet, når det giver mening og sikrer den røde tråd, eller hvis det kræves lovmæssigt. Vejledningsforløb i forbindelse med tidlig forebyggende indsats afhænger af bevilling af timer, da de ligger ud over arbejdstiden.

Egholmgårds indsatsstrappe

Trin 1: Barnets opstart med velkomstbrev og formøde, overlevering med sundhedsplejen, dagplejen, vuggestue, alle tidligere tiltag og indsatser.

Trin 2: 3 – 5 måneders forældresamtale. Dialog om opstart.

Trin 3: Kollegialsparring, udfyldelse af kompetencehjul for evt. at identificere problemstillingen.

Trin 4: Sparring leder/medarbejder/forældre.

Trin 5: Konsultation med psykolog og andre relevante fagpersoner.

Trin 6: Ansøgning om pædagogisk vejledning.

Trin 7: Pædagogisk vejledning ved vejlederteamet.

Trin 8: Ansøgning om støttetimer.

Trin 9: Målrettet arbejde med inklusion af barnet jfr. Barnets udfordringer.

Sideløbende kan vi afholde netværksmøder, lave henvisninger til PPR samt modtage vejledning fra PPR.

Indsatsstrappen illustreres senere.

Forældresamarbejde

Forældresamarbejdet spiller en væsentlig rolle i personalets inklusionsarbejde.

En god start præget af dialog, åbenhed og respekt, gør det muligt at arbejde med inklusion af ikke kun egne, men også andres børn.

Når et vuggestuebarn begynder i vuggestuen, tilbyder personalet, at nye forældre kan komme i legestue med barnet en gang om ugen. Dette er en fin optakt til det kommende forældresamarbejde og vuggestueliv.

Umiddelbart efter start tilbyder kontaktpædagogen et hjemmebesøg, hvor barnets kontaktpædagog kommer på besøg i barnets hjem. Det gør vi for at skabe en tidlig relation til barnet og dets forældre. Vores erfaring viser, at den trygge og tillidsfulde kontakt, vi kan skabe hjemme hos barnet, følger barnet når det starter i vuggestuen. Pædagogen kan også bruge besøget til at have noget at tale med barnet om; f.eks. "jeg så din hund, den er vel nok sød".

Når et barn begynder i børnehave, har personalet fastlagt en procedure, hvad enten barnet kommer fra vuggestue eller dagpleje. Velkomstbreve, rundvisning, opstarts- og overleveringsmøde sikrer en tryk og god overgang både for forældre og barn.

I løbet af et barns institutionsliv holder vi forældresamtaler, som personalet indkalder til. Disse samtaler ligger typisk på disse tidspunkter:

- Barnet begynder i vuggestue: Velkomstbrev, rundvisning og opstartssamtale mellem forældre og kontaktpædagog inden barnet begynder i vuggestue.
- Barnet skal fra vuggestue og begynde i børnehave: Overleveringsmøde med forældre og kontaktpædagog fra vuggestuen og kontaktpædagog fra børnehaven. Dette møde er med til at sikre barnets trivsel og "den røde tråd" i overgangen fra vuggestue til børnehave.
- Barnet skal fra dagplejen og begynde i børnehave: Velkomstbrev, rundvisning og opstartsmøde med forældre og kontaktpædagog. På dette møde afstemmer vi gensidige forventninger og giver informationer, som hjælper og støtter både barn og forældre til at få en tryk og imødekommende start. Hvis forældre giver skriftligt samtykke, kan dagplejen overlevere til børnehaven.
- 3 – 5 måneder efter start i børnehaven bliver forældre inviteret til en samtale. Denne samtale handler primært om barnets trivsel i børnehaven og forældrenes oplevelse og indtryk i forhold til barnets trivsel. Endeligt er dette første møde også fastlagt til en afklaring af barnets sproglige kompetencer.
- Afsluttende samtale, hvor omdrejningspunktet er kommende skolestart. Denne samtale ligger, så eventuelle overvejelser om skoleudsætning afklares.

Hvis forældre og/ eller pædagoger undervejs vurderer, at der er behov for ekstra samtaler, aftales dette eventuelt i samarbejdet med eksterne samarbejdspartner.

Sideløbende med disse individuelle samtaler afholder institutionen et årligt forældremøde. Dette møde benytter vi ofte til emner, som rummer inkluderende punkter og tiltag, så vi som personale videregiver viden og henter forståelse for rummelighed hos forældrene.

Eksempler på temaer:

- Tema, som understøtter vores rummelige kultur og værdigrundlag. "Hvad vi gør – og hvorfor vi gør, som vi gør"
- Emner med tabuer, som hindrer forståelse, tolerance – og dermed inklusion
- Sætter dialog i gang, som handler om, hvad man som forældre kan gøre for at bakke op om en inkluderende kultur.

Et af Egholmgårds traditionelle initiativer til samvær og samspil med andre er den årlige arbejdslørdag. Lørdagen har afgørende betydning for den enkelte som en dag, hvor fællesskaber er tilgængelige, og hvor vi skaber mulighed for at deltage i disse.

Ud over fastlagte møder, som forældre til 0-6-årige bliver inviteret til, ser personale og forældre dagligt hinanden i afleverings- og afhentningssituationer. I disse situationer mødes mange forskellige kulturer/familieformer, og personalet er bevidste om deres rolle under disse møder.

Hvis vi skal lykkes med dialog, rummelighed og inklusion, har det stor betydning for vores kultur, hvordan:

- vi møder og snakker med forældre om opståede store og små udfordringer i daglige situationer.
- hvordan vi indbyrdes, som fagpersoner, omtaler børn og forældre i det daglige.

Her kommer to eksempler fra hverdagen, hvor en forælder kommer til pædagogen med sit problem. Begge eksempler er taget ud af hverdagens hændelser i institutionslivet:

1. eksempel

Pædagogen Ulla sidder på stuen og tager imod børnene, der kommer i børnehaven. Sarah (fem år) sidder på gulvet og leger med dukker. Sarah er en pige, der har massive vanskeligheder, som kommer til udtryk ved, at hun kan blive udadreagerende, når hun møder lidt modstand. Sarah plejer at lege med Sille. De har ofte nogle gode lege, men bliver nogle gange udfordret af Sarahs måde at agere på. Sille kommer ind på stuen med sin mor. Sille løber straks hen til Sarah for at lege.

En ekskluderende tilgang:

Silles mor går hen til Ulla, hvor hun fortæller, at Sille snakker meget om Sarah, om at hun tit slår og skriger. Mor beder Ulla, om de ikke kan sørge for, at Sarah ikke leger så meget med Sille den næste tid.

En inkluderende tilgang kan være:

Silles mor går hen til Ulla, hvor hun fortæller, at Sille snakker meget om Sarah, om at hun tit slår og skriger. Hun spørger Ulla om et godt råd, hvordan hun som forælder kan være mere imødekommende over for Sarah. Om det vil være en idé at invitere Sarah hjem og lege en dag?

Forældrevejledning

Vi tilbyder forældrevejledningsforløb til familier, som kan have brug for råd og vejledning. Forløbene er individuelle og tager udgangspunkt i familiens samspil.

Formål:

- At støtte og vejlede forældrene i den tidligt forbyggende indsats med udgangspunkt i forældrenes værdier. Ved hjælp af den ekstra fokus støtter vi forældrene i at udnytte og udvikle deres forældrekompetencer.
- At forældrene øger deres bevidsthed om betydningen af samspillet kvalitet for barnets trivsel og udvikling.

Forløbet: tager udgangspunkt i en kontrakt, hvor vi beskriver målene for vejledningsforløbet. Kontrakten kan revideres løbende igennem forløbet i samarbejde med forældrene.

Et vejledningsforløb varer som udgangspunkt 6 gange. Er der brug for mere, aftaler vi det med familie, vejleder og leder. Familien aftaler på mødet med vejleder, hvilken problematik de skal arbejde med fra gang til gang. På næste møde evaluerer vi familiens indsats.

Har vejleder brug for ekstern hjælp kan BFC (Børne- og familiecenteret) kontaktes. Der er mulighed for at få sparring af psykologer og sagsbehandlere. Vi iværksætter netværksmøder, hvis der er behov for dette.

Metode:

- Vejlederen er uddannet i ICDP 2 (International Child Development Program). Se: <https://www.blivklog.dk/icdp-pa-barnets-praemisser/>
- I opstartsfasen laver forældrene "barnets sol" sammen med vejleder, da det er vigtigt at tage udgangspunkt i barnets ressourcer og kompetencer.
- Vejlederen tager udgangspunkt i de otte samspilstemaer samt ressource- og relationsorienteret pædagogik.
- Vejlederen tager udgangspunkt i de syv sensitiverings- og bevidstgørelsesprincipper, som blandt andet indebærer åbne spørgsmål og påpegning af positive træk hos omsorgsgivers praksis.
- Desuden bruger vi videooptagelser i daginstitutionen og hjemme hos forældrene til at understøtte en fælles forståelse af problematikken. Forældrene optager videosekvenser af aftalte situationer, f. eks: aftensmaden, påklædning, ritualer ved sovetid, osv. Situationer, som især er vanskelige for familien.
- Hjemmebesøg af vejleder.

Inklusion i institutionen er et fælles ansvar, der også omfatter vi forældre!

Som forældre har vi det primære ansvar for, at vores børn trives, lykkes og bliver inkluderet i såvel de nære, lokale fællesskaber og i samfundet som helhed. Samtidig har vi et medansvar for, at *andre forældres* børn trives og bliver inkluderet, og for at der bliver skabt baner for deltagelse i fællesskaberne for alle. Dette omfatter blandt andet, at vi klæder vores børn på til at kunne begå sig i fællesskabet. Vi lærer dem at tage hånd om sig selv og andre, at rumme og respektere forskellighed, samt at sige til og fra over for andre på en ordentlig måde. I institutionslivet begynder denne proces allerede, når vores børn starter i vuggestue eller børnehave.

Når vi tager dette ansvar og medansvar på os, bidrager vi forældre til at skabe et miljø, hvor vores børn trives, føler sig trygge og udvikler sig positivt. Vi bidrager også til at skabe et fællesskab, alle børn kan være en del af.

Vi forældre har også et ansvar for at inkludere hinanden. Det gør vi blandt andet ved at bidrage til en god omgangstone indbyrdes og ved at arbejde for at skabe et godt forældrefællesskab og byde hinanden ind i dette. Vi gør det ved at tale hinanden op og gøre hinanden bedre. Og vi gør det ved at gå i dialog om uenigheder og håndtere disse på en konstruktiv måde.

Desuden har vi forældre et ansvar for at bakke pædagogerne i vuggestuen og børnehaven op og give dem optimale betingelser for at arbejde med inklusion i institutionen. Dette indebærer også – på konstruktiv vis – at forældre sætter spørgsmålstegn ved ting, de måtte opleve som u hensigtsmæssige for inklusionen i den daglige praksis i institutionen og ved at belyse og udfordre eventuelle blinde pletter hos personalet.

Der er mange veje til at skabe rammerne for, at alle kan blive inkluderet i fællesskabet. Vi forældre kan bidrage hertil på mange måder og i mange sammenhænge, herunder i forbindelse med:

- Hente-bringe situationer, hvor vi taler med andre forældre og oplever vores børns interaktion.
- I dialogen på forældremøder.
- I forbindelse med uformelle forældresammenkomster, og når vi mødes med andre forældre uden for institutionen.
- Når vores børn laver legeaftaler.
- Når vi taler med vores børn om de andre børn i institutionen.
- Når vi lærer vores børn at tale ordentligt og behandle andre med respekt.
- Når vi lærer vores børn, hvordan de begår sig blandt andre, rummer andres forskellighed, samt tager hånd om hinanden og løser konflikter.
- Ved at sparre med/tale om inklusion med personalet i institutionen.

En Case

Denne case er skrevet for at give et billede af den procedure, vi ofte følger, når vi modtager et barn med særlige behov.

Vi modtager besked fra kommunens pladsanvisning vedr. Pernille på snart tre år, der skal begynde i vores børnehave. Forældrene modtager et velkomstbrev, hvor vi opfordrer dem til at ringe og aftale en tid til rundvisning og en snak med Penilles kontaktpædagog.

Pernille kommer på besøg en dag med sine forældre. Pernille er lidt svær at få kontakt til, hun undviger øjenkontakt, råber, når de andre børn kommer tæt på hende. Mor fortæller, at vi vil blive kontaktet af datterens vuggestue; de vil gerne give en overlevering. Mor virker træt og siger ikke så meget, men giver udtryk for, at det bliver godt for Pernille at komme i børnehave og blive udfordret lidt.

Pernille kommer på besøg en dag med vuggestuen, og vi aftaler en tid til overlevering med pædagogen fra vuggestuen. Pernille er gået lidt væk fra de andre børn; hun har fået øje på en brumbasse, hun ser undrende på den og kommer med nogle høje lyde.

Til det aftalte overleveringsmøde fortæller pædagogen fra vuggestuen om Pernilles stærke sider, men også om de vanskeligheder, de oplever hos Pernille. De ser en pige, der ikke udvikler sig som ønsket. Pernille viser ikke interesse for de andre børn, hun skriger højt og skubber dem væk, når de kommer tæt på hende.

Vuggestuen har lavet en sprogscreening på Pernille. Den bekræfter dem i, at Pernille ligger lavt i sin sproglige udvikling og opfordrer os til at snakke med forældrene om en henvisning til talepædagogen. Vuggestuens personale er tydeligvis bekymrede for Pernilles udvikling og trivsel. De har haft flere samtaler med pigens forældre, hvor forældrene har fortalt om Pernilles svære start på livet. Pernille blev født meget for tidligt i uge 32 og var indlagt i seks uger, hvor hun modtog intensiv pleje.

Pernille starter i børnehaven, og vi ser en pige med de vanskeligheder, som vuggestuen har beskrevet for os. Det er tydeligvis svært for Pernille at være i de rammer og rutiner, vi har i børnehaven. Hun afviser de andre børn, er svær at trøste, ofte virker hun frustreret og søger væk. Pernille har det bedst, når hun er på legepladsen. Hun går for sig selv og lukker sig inde i sin egen leg med små sten og pinde, her griner og snakker hun og giver udtryk for, at her er det godt at være.

Vi fortæller forældrene løbende om det, vi ser i børnehaven. Forældrene kan ikke helt genkende det billede, vi giver dem; hjemme ser de det ikke i samme grad. Vi indkalder forældrene til en samtale, hvor vi uforstyrret kan få en længere snak sammen. Vi får en uddybende snak om Pernilles start på livet, om det forældrene oplever, og det vi i børnehaven ser, som bekymrer os. Vi aftaler, at vi i børnehaven vil kontakte den psykolog, der er tilknyttet institutionen, så vi kan få vendt vores bekymringer og søge vejledning. Vi aftaler yderligere, at vi sender en henvisning afsted til "talepædagogen." Vi rådgiver forældrene i, hvordan de hjemme kan støtte Pernilles sproglige udvikling.

Vi får vendt Pernille hos vores psykolog. Psykologen vil gerne komme og observere Pernille, så hun med egne øjne kan se det, vi beskriver. Hun vil herefter gerne mødes med forældrene og kontaktpædagogen til en snak om det, hun har observeret, og hvad hun tænker, vi skal sætte i gang.

På det efterfølgende møde med psykologen, forældrene og kontaktpædagogen aftaler vi, at personalet i første omgang skal søge pædagogisk vejledning ved vores vejledningsteam af specialpædagoger.

Vi fortsætter det daglige arbejde med Pernille i børnehaven. Vi arbejder med kontakten til hende. Vi arbejder med en særlig sproglig indsats. Vi guider hende så godt, vi kan, og forsøger at gøre hverdagen så struktureret og tydelig som muligt.

Vi holder et opstartsmøde med den pædagogiske vejleder, der er tilknyttet Pernille; vi udarbejder sammen en kontrakt, hvor vi beskriver, hvilke problematikker vi søger hjælp til. Den pædagogiske vejleder kommer i børnehaven og observerer, hvorefter hun går ind i arbejdet med Pernille og vejleder personalet i forskellige pædagogiske tiltag. Vi snakker om Pernille på et personalemøde sammen med vores leder. Vi har svært ved at tilbyde Pernille det, vi oplever, hun har brug for til at sikre hendes trivsel og udvikling. Vi beslutter os for at søge støttetimer. Vi snakker med forældrene, gennemgår det kompetencehjul, vi har lavet på Pernille for at vise, hvor hendes styrker og forcer er. Forældrene bakker op om vores beslutning om ansøgning af støttetimer.

Vi får tildelt fem støttetimer om ugen til Pernille og kan nu arbejde mere fokuseret med hende. Vi får en bedre kontakt til Pernille, men er stadigvæk meget bekymrede for hendes udvikling. Efter en periode aftaler vi med forældrene, at vi igen vil tage kontakt til vores psykolog. Pernilles forældre forstår bedre vores bekymringer nu, de kan godt se, at de jævnaldrende børn i børnehaven klarer sig meget bedre. Vi sender en henvisning afsted og modtager senere en mødeindkaldelse.

På mødet aftaler vi, at psykologen vil lave forskellige test på Pernille. Målet er at få konkretiseret Pernilles vanskeligheder for at finde frem til yderligere tiltag.

Psykologen tester Pernille og udarbejder en rapport, hvor hun sammenfatter resultaterne med psykologens observationer, forældrenes beskrivelse af deres datter, kontaktpædagogens beskrivelser og observationer. Rapporten bliver gennemgået på et møde med de implicerede personer.

Resultatet bakker op om de bekymringer, der er for Pernille, og psykologen ønsker at sende en ansøgning til børnepsykiatrisk afdeling.

Børnepsykiatrisk afdeling modtager ansøgningen og beslutter at gå videre med sagen. Pernille skal nu gennem et udredningsforløb.

Pernille bliver udredt, og de finder frem til, at Pernille har autisme og bør tilbydes en specialpædagogisk plads.

Pernille bliver skrevet op til en specialpædagogisk plads i ressourcegruppen og vil fremover få tilbudt en plads, der er langt bedre egnet til en pige med hendes vanskeligheder.

Barnets stemme i pædagogiske inklusionsaktiviteter

"Børn, der får styrket deres sociale og emotionelle kompetencer og deres selvregulerende færdigheder, har mindre risiko for at udvikle en adfærd, der medfører problemer i selskab med andre"

citat Bente Lindhard, trin for trin.

På Egholmgård gennemfører vi jævnligt pædagogiske aktiviteter, hvor barnets stemme er i fokus. Sådanne aktiviteter kan f.eks. være:

- "Den varme stol". Dette er en aktivitet, der egner sig bedst til store børn. Vi leger den typisk i samlingsstunden. Vi placerer en stol i midten af rundkredsen, og så skiftes børnene til at komme op og sidde i stolen. Herefter skiftes børnene i rundkredsen til at fortælle noget positivt, som de kan lide ved barnet/ som barnet i stolen er god til.

Formålet med aktiviteten er dels, at børnene får øje på gode sider ved hinanden og øver sig i at sige positive ting til hinanden. De får også en anerkendende oplevelse, hvor det enkelte barn føler sig betydningsfuld og værdsat af gruppen.

- Massage. Barn-til-barn-massage foregår enten til samling eller som en valgfri aktivitet. Den kan foregå udenfor som indenfor. Man kan vælge at bruge rim/ remser, sange, rolig musik. Nogle gange masserer vi hinanden med tryk og massagebolde, andre gange maler vi hinanden med pensler og "usynlig maling" eller fylder baljer med vand og giver hinanden fodmassage.

Det kan foregå på kryds og tværs af børnegrupperne eller med udvalgte børn i mindre grupper.

Formålet med aktiviteten er at skabe omsorg og nærhed børnene imellem. Det øger børnenes empatiske evne og giver dem mulighed for at mærke sig selv samt øver dem i at kunne sige til og fra. Det giver dem også en fornemmelse af forskellighed.: nogle kan lide hårde tryk, andre kan lide blide, og begge dele er ok.

- Trin for Trin. Et pædagogisk materiale specifikt udarbejdet til at arbejde med børns emotionelle færdigheder og forebygge mobning. Her anvender vi forskellige handlingsbilleder, bogmateriale, bamser m.m. De forskellige materialer er skabt med det formål at styrke børnenes empati og mestring af følelser.
- Bøger. Der findes mange børnebøger om konflikter og emner, der indeholder følelser. Anvendelse af litteratur sammen med børnene giver god grobund for snak om sager, der handler om følelser og håndteringen af dem i svære situationer.
- Rollespil. Med det formål at spejle børnene kan to voksne nogle gange finde på at lave et lille rollespil, der er udsprunget af observerede hændelser hos børnene. Eksempel: De to voksne driller hinanden, og den ene bliver sur, og den anden bliver ked af det. Børnene, der har været tilskuere, bliver meget optaget af de voksnes "spil" og vil gerne kommentere, snakke og bidrage med deres ideer til konfliktløsningen bagefter.

Formålet med aktiviteten er, at børnene lærer at reflektere over egne handlinger og egne reaktionsmønstre for derigennem at lære at håndtere konfliktsituationer og følelser mere hensigtsmæssigt. Det er nemmere at arbejde med følelser og konflikter, når man ikke selv er en del af dem.

- Spejling. Kan være en leg, hvor to børn f.eks. står overfor hinanden, og hvor den ene skal være den andens spejlbillede, mens de skal lege med forskellige følelsesudtryk. Hvordan ser man sur ud, glad ud osv.

En anden måde at spejle på er, at den voksne imiterer et barn. Voksenspejling øger barnets selvforståelse, og efterfølgende kan vi tage en snak om, hvad der skete, og hvordan personen ellers kunne have reageret og fået sit budskab igennem.

Formålet er, at børnene bliver bedre til at genkende forskellige følelser, læse ansigtsudtryk, og lærer at se, hvornår andre synes, at legen er sjov, og hvornår den ikke er sjov – om man skal stoppe (vise respekt), holde igen.

- Bo. Bo er et ansigt, hvor mund og øjne er flytbare magneter. Vi kan ændre udtrykket ved at flytte på mund og øjne, så han f.eks. ser sur, glad, overrasket, træt ud eller lign.

Formål: Skaber samtaler om følelser.

- De voksnes rolle. Vi, personalet, er særligt opmærksomme på alle de små episoder i dagligdagen, der kan give anledning til positiv feedback eller en konstruktiv snak om håndtering af konflikter og følelser. Vi er dagligt i dialog med børnene om konfliktsituationer – vi taler om, hvordan de hver især oplevede konflikten, og vi forsøger at hjælpe dem med at se sagen fra den andens vinkel. Vi snakker med dem om, hvad de evt. kunne have gjort anderledes (når de involverede ikke er for ophidsede mere!) Vi taler ofte med børnene om ansvar for egne handlinger, at de bør tænke sig om en ekstra gang (tælle til 10!), inden de gør noget, andre bliver kede af eller vrede over, også selv om nogen måske siger, at de skal... Vi fremhæver de positive handlinger og udsagn, som børnene gør eller siger til hinanden og os. Det kan være, hvis et barn henter hjælp, eller de hjælper hinanden med at tage tøj på, positive kommentarer og komplimenter – så kommenterer vi det anerkendende. Tesen er, at det vi ønsker mere af, det fremhæver vi. Vi forsøger at gøre børnene opmærksomme på hinanden og hinandens forskellige kvaliteter. Under spisning hjælper vi f.eks. børnene i at skabe legeaftaler.

Vi bestræber os på at have øre for børnenes stemmer, når de viser initiativ til lege og aktiviteter, der fremmer inklusion i deres relationer indbyrdes og i gruppen.

Organisering af børnegrupper og personale

- **Har stor betydning for et inkluderende læringsmiljø**

Alle børn på Egholmgård fra vuggestue til de største børn i børnehaverne indgår i organiserede grupper med en tilrettelagt daglig struktur.

Børnene er derfor delt op i større og mindre grupper i løbet af dagen. Denne opdeling skaber overblik og mulighed for en struktur, hvor personalets ressourcer bliver anvendt bedst muligt, og hvor yderligere opdeling i mindre grupper kan lade sig gøre i bestemte tidsrum.

Personalet er fordelt på grupperne, så alle ved, hvor de skal være hvornår.

Organiseringen sikrer, at alle børn har en kontaktpædagog, som har ansvaret for at:

- Modtage, opstarte og indkøre barnet i institutionen.
- Følge og understøtte barnets udvikling og trivsel samt afholde forældresamtaler.
- Iværksætte forebyggende og afklarende indsatser, hvis vi observerer behov for det (eksterne samarbejdsparter).

Organisering af børnegrupper og struktur skaber overblik, forudsigelighed og tryghed hos personale og børn og har dermed afgørende betydning for Egholmgårds inklusionshandleplan.